

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 230/2012-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. júna 2012 predbežne prerokoval sťažnosť M. M., maloletej Y. M. a maloletej M. M. (obidvoch zastúpených M. M.), všetkých bytom K., právne zastúpených advokátkou JUDr. A. C., B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na prerokovanie veci v prítomnosti účastníkov a na vyjadrenie sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva občanov slobodne vstúpiť na územie Slovenskej republiky a nebyť nútený opustiť vlasť podľa čl. 23 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, práva na zohľadnenie záujmu dieťaťa podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, práva na ochranu a starostlivosť nevyhnutnú pre blaho dieťaťa podľa čl. 3 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa a práva dieťaťa formulovať vlastné názory a byť vypočuté podľa čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 20 CoP/57/2011-236 z 26. októbra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. M., maloletej Y. M. a maloletej M. M. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. februára 2012 doručená sťažnosť M. M. (ďalej len „sťažovateľka v 1. rade“), maloletej Y. M. a maloletej M. M., obidvoch maloletých zastúpených M. M. (ďalej len „maloleté sťažovateľky“, spolu ďalej len „sťažovateľky“), ktoré namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva na prerokovanie vecí v prítomnosti účastníkov a na vyjadrenie sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva občanov slobodne vstúpiť a nebyť nútený opustiť vlasť podľa čl. 23 ods. 4 ústavy (sťažovateľky v petite sťažnosti nesprávne uvádzajú, že ide o čl. 23 ods. 3 ústavy, pozn.), práva na zohľadnenie záujmu dieťaťa podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, práva na ochranu a starostlivosť nevyhnutnú pre blaho dieťaťa podľa čl. 3 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa a práva dieťaťa formulovať vlastné názory a byť vypočuté podľa čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 20 CoP/57/2011-236 z 26. októbra 2011 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Krajský súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 1 P/50/2011-196 z 1. júla 2011 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“), ktorým bol maloletým sťažovateľkám nariadený návrat na územie a pod jurisdikciu krajiny ich obvyklého pobytu do Írska. Otec maloletých detí bol uznesením okresného súdu zaviazaný sťažovateľkám zabezpečiť ubytovanie v prenajatom byte na adrese D. a prispievať na ich výživu sumou 500 € mesačne k rukám matky od návratu detí

do Írska až do právoplatného ukončenia konania o úprave výkonu rodičovských práv a povinností pred írskymi justičnými orgánmi.

Dôvody podanej sťažnosti vidia sťažovateľky v tom, že krajský súd sa «nevyporiadal s najlepším záujmom maloletých, keď konštatoval, že prvostupňový súd sa s najlepším záujmom maloletých vyporiadal konštatovaním o tom, že dohovor o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí (tzv. Haagsky dohovor) a nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 (tzv. nariadenie Brusel II) vychádzajú z premisy, že najlepším záujmom maloletých detí je zotrvať v krajine obvyklého pobytu...

Úprava Haagskeho dohovoru, podľa ktorej je nevyhnutné pri rozhodovaní v jeho intenciách zohľadňovať práve záujem maloletých detí, o návrate ktorých sa koná, dôsledne sleduje práve maloletých detí, ktoré sú zakotvené v Dohovore právach dieťaťa (publikovaný v zbierke zákonov pod č. 104/1991), ktorý v súčasnosti predstavuje fundamentálny základ ochrany základných ľudských práv mierených na cieľovú skupinu maloletých detí na svetovej úrovni... Rovnako tak je sťažovateľka presvedčená, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, podľa ktorého je zohľadnenie, alebo nezohľadnenie určitého dôkazu otázkou voľného hodnotenia dôkazov, v predmetnej veci nie je namieste.“ Sťažovateľky poukazujú na znenie ustanovení § 127 ods. 1 a § 120 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) vychádzajú z názoru, že súd má „povinnosť ustanoviť znalca v odborných otázkach. Súd prvého stupňa však bezdôvodne nevyužil právo nariadiť vykonanie dokazovania, ak považoval už vykonané dokazovanie za nedostatočné...

Už súd prvého stupňa pritom nepopierateľne mal preukázanú potrebu vykonať ďalšie znalecké dokazovanie dostatočne dôvodne. Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia opätovne len konštatoval odôvodnenie prvostupňového súdu, pričom sa nijako nevyporiadal s dôvodmi odvolania matky proti rozhodnutiu prvého stupňa. Zo záverov súdu prvého stupňa (tak ako si ich osvojil aj odvolací súd) je zrejmé, že súd uznal existenciu možnosti prítomnosti domáceho násillia a aj napriek tomu ďalšie dokazovanie nevykonal, aj keď nakoniec konštatoval, že domáce násillie páchané na sťažovateľke nebolo dostatočne preukázané...

Sťažovateľka je presvedčená, že v zmysle citovaných zákonných ustanovení OSP zákon v špecifických odborných otázkach limituje možnosť súdu voľne hodnotiť dôkazy, práve pre nutnosť hlbších odborných znalostí v konkrétnej problematike. V prípade, ak by odbornú otázku posudzoval súd, viedlo by to k svojvoľnému a nekompetentnému posudzovaniu niektorých špecifických situácií. Vzhľadom na uvedené tak je sťažovateľka presvedčená, že v prejednávanej veci došlo k vydaniu rozhodnutí, ktoré sú celkom zjavne arbitrárne a neposkytujú všetkým účastníkom konania rovnocennú ochranu ich práv a oprávnených záujmov...

Sťažovateľka je presvedčená, že vo svetle uvedených namietaných porušení práv sťažovateľky aj maloletých neobstojí ani odôvodnenie rozhodnutí, ktorým súdy v prejednávanej veci mali zabezpečiť podmienky na nariadenie návratu maloletých do Írska. Fakticky totiž súd prvého stupňa nariadil návrat maloletých detí tam, kde existuje reálne hrozba pokračovania v páchaní domáceho násillia, s tým, že až následne budú zabezpečené podmienky, ktoré by túto hrozbu pre maloleté deti odvracali.“

Sťažovateľky súčasne namietajú, že v napadnutom uznesení nebola dostatočne odôvodnená nemožnosť aplikácie čl. 23 ods. 4 ústavy s prihliadnutím na to, že obe maloleté sťažovateľky sú štátnymi občiankami Slovenskej republiky a iné občianstvo maloleté nemajú. Poukazuje na to, že v konaní pred všeobecnými súdmi boli maloleté sťažovateľky zastúpené kolíznym opatrovníkom, prostredníctvom ktorého nesúhlasili so svojím návratom do Írskej republiky. Napriek zneniu čl. 23 ods. 4 ústavy však podľa ich názoru bolo nariadené „občanom Slovenskej republiky opustiť územie Slovenskej republiky proti svojej vôli. Sťažovateľka považuje takéto rozhodnutie za *flagrantný a absolútne neprípustný zásah do Ústavných práv maloletých detí...*

Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol, že Ústavná zásada nemožnosti nútiť občana, aby opustil vlasť je výlučne ustanovením trestnoprávneho charakteru a nie je aplikovateľné na prejednanú vec. Práve v trestnom práve však na základe medzinárodných zmlúv sú ustanovené výnimky, kedy je možné aj občana Slovenskej republiky nútiť vydať do zahraničia pre účely trestného stíhania alebo výkonu trestu. V Ústave Slovenskej republiky nie je definovaný len nejaký špecifický okruh právnych vzťahov, na ktoré by sa mala byť obmedzená účinnosť čl. 23 Ústavy Slovenskej republiky...

Vzhľadom na skutočnosť, že maloleté sú len občanami Slovenskej republiky, napadnutým súdnym rozhodnutím sú maloleté vystavené nemožnosti zdržiavať sa vo svojej vlastnej krajine, nemožnosti hľadať ochranu a istotu u orgánov krajiny, ktorej sú štátnymi občanami. Napadnutým rozhodnutím sa tak maloleté ukracujú na jednom zo základných práv človeka, dieťaťa aj občana a to je slobodne vstupovať a zotrvať vo vlastnej krajine.“.

Sťažovateľky preto vyjadrili presvedčenie, že „v prejednávanej veci postupom súdov prišlo k takým pochybeniam, ktoré práve zakladajú arbitrárny charakter napadnutého rozhodnutia, resp. rozhodnutia ním potvrdeného, nakoľko závery súdov, ktoré v prejednávanej veci rozhodovali, podľa sťažovateľky celkom zjavne nie sú v súlade s ústavou Slovenskej republiky, resp. medzinárodnými zmluva, ktorými je Slovenská republika viazaná“.

Na základe uvedeného sťažovateľky navrhujú, aby ústavný súd vo veci vydal rozhodnutie, ktorým vysloví porušenie základného práva „na súdnu ochranu“ podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva „na rovnosť účastníkov v konaní“ podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva „na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka a práva vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom“ podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a „práva na spravodlivý súdny proces“ garantovaného čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 20 CoP 57/2011-236 z 26. októbra 2011. Vo vzťahu k maloletým sťažovateľkám navrhli vysloviť aj porušenie základného práva „slobodne vstúpiť a zotrvať vo vlasti“ podľa čl. 23 ods. 4 ústavy, práva na zohľadnenie záujmu dieťaťa podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, práva na ochranu a starostlivosť nevyhnutnú pre blaho dieťaťa podľa čl. 3 ods. 2 Dohovoru a právach dieťaťa formulovať vlastné názory a byť vypočuté podľa čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa. Nadväzne na to sťažovateľky navrhli napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo

ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa č 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorsich (dalej len „zákon o ústavnom súde“) predpisov každý navrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého navrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedene v  25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na dalsie konanie. Podľa tohto ustanovenia navrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, navrhy, ktoré nemajú zákonom predpisane nalezitosti, neprípustné navrhy alebo navrhy podane niekým zjavne neoprávneným, ako aj navrhy podane oneskorene moze ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uzsnesenim bez ústneho pojednávania. Ústavný súd moze odmietnuť aj navrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený navrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možností porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnost ktorej by mohol posudit po jeho prijatí na dalsie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie navrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenost aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislostí medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenost sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať

a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a základného práva na prerokovanie vecí v prítomnosti účastníkov a na vyjadrenie sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podľa čl. 46 ods.1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy sú si všetci účastníci v konaní rovní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02) do obsahu základného práva na súdnu ochranu, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je taktiež právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

Ústavný súd pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (m. m. I. ÚS 241/07). Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05). Rovnako Európsky súd pre ľudské práva pripomenul, že

súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú. Článok 6 ods. 1 dohovoru však nemožno chápať tak, že vyžaduje podrobnú odpoveď na každý argument, pričom odvolací súd sa pri zamietnutí odvolania môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (García Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999).

Podstatou námietok sťažovateľiek vo vzťahu k základným právam podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je nesúhlas so spôsobom, akým sa krajský súd vysporiadal s hľadiskom podstatným pre rozhodnutie veci, ktorým je najlepší záujem maloletých zakotvený v čl. 3 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa, nadväzne na to s obsahom odôvodnenia napadnutého rozhodnutia a napokon aj s prístupom súdu k hodnoteniu dôkazov.

Vzhľadom na stotožnenie sa krajského súdu s dôvodmi uznesenia okresného súdu, na ktoré krajský súd v napadnutom uznesení odkázal v súlade s § 219 ods. 2 OSP, považoval ústavný súd za podstatné citovať najskôr relevantnú časť odôvodnenia uznesenia prvostupňového súdu. Okresný súd vo svojom uznesení vydanom pod č. k. 1 P/50/2011-196 z 1. júla 2011 uviedol:

«Neoprávneným premiestnením alebo zadržiavaním dieťaťa sa rozumie porušenie opatrovnickeho práva v danom prípade nadobudnutého zo zákona, podľa práva členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním a za predpokladu, že to právo sa skutočne vykonávalo, buď spoločne alebo samostatne, alebo by sa takto bolo vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu alebo zadržaniu. Opatrovnícke právo sa považuje za vykonávané spoločne, ak na základe rozsudku alebo zo zákona jeden, nositeľ rodičovských práv a povinností nemôže rozhodnúť o mieste pobytu dieťaťa bez súhlasu druhého nositeľa rodičovských práv a povinností.

Je nesporné, že maloleté deti M. mali obvyklý pobyt v Írsku, krajinu obvyklého pobytu matka nespochybňovala. Pri posúdení výkonu opatrovnickeho práva otcom maloletých detí, ktorého výkon matka namieta z dôvodu, že celodenná osobná starostlivosť o deti bola zabezpečovaná matkou a otec „iba“ zarábala peniaze, súd dospel k záveru, že v danom prípade je možné výkon opatrovnickeho práva vyhodnotiť tak, že obaja rodičia teda aj otec svoje opatrovnícke právo riadne vykonával, keďže rodičia žili v spoločnej

domácnosti a spoločne zabezpečovali výchovu a potreby detí, otec zväčša po materiálne stránke ako živiteľ rodiny, (keďže matka nepracovala), matka vykonávala osobnú starostlivosť o deti ktoré boli v útlom veku. V roku 2010 obe deti začali navštevovať predškolské zariadenia. V danom prípade otec nadobudol opatrovnicke právo zo zákona; vykonával ho, pričom bez súhlasu otca matka nemohla rozhodnúť o mieste pobytu maloletých detí... V konaní mal súd preukázané výsluchom rodičov, že k neoprávnenému premiestneniu detí matkou v zmysle vyššie uvedeného Dohovoru skutočne došlo, keďže matka v čase odchodu s maloletými deťmi na Slovensko odišla v neprítomnosti otca a bez jeho súhlasu. Otec matke súhlas s vystáňovaním detí na Slovensko nedal, o plánovaní jej odchodu nevedel a s neoprávneným premiestnením detí sa po ich odchode nezmieril. Po jej odchode zisťoval, kde sa matka s deťmi nachádza, následne podnikol príslušné právne kroky k zabezpečeniu návratu detí, kontaktoval príslušné orgány a 31. 1. 2011 po neúspešnej mediácii podal návrh na súd. Samotné vyjadrenie otca prezentované matkou a jej sestrou, že počas konfliktu sa mal vyjadriť „keď sa ti nepáči môžeš ísť a na tvoje miesto príde iná“ súd nevyhodnotil ako súhlas otca s vystáňovaním detí na Slovensko alebo do inej krajiny.

Súd sa v konaní zaoberal závažnými skutočnosťami a to domácim násilím, ktoré malo byť podľa udania matky na nej páchané zo strany otca maloletých detí a ktorého preukázanie by malo znamenať nenariadenie návratu súdom, v zmysle článku 13 Dohovoru, na ktorý sa matka odvolávala. Z predložených dôkazov zo strany matky maloletých detí bolo možné zistiť, že príslušným policajným orgánom v D. bolo dňa 23. 2. 2011 (až po neoprávnenom premiestnení detí) doručené podanie matky v slovenskom jazyku ako oznámenie domáceho násilia, ktoré mal na nej páchať jej manžel v čase spolužitia, nakoľko však policajné orgány písomnosti z iného jazyka neprekladajú, matka v máji 2011 vycestovala do D. a osobne bola na polícii vypočutá. Súd konštatuje, že doposiaľ nepredložila žiaden dôkaz, že takéto protiprávne konanie bolo otcovi maloletých detí preukázané, prípadne že bolo vznesené obvinenie voči nemu, či začaté trestné stíhanie. Príslušný súd v Írsku nenariadil predbežné opatrenie na základe návrhu matky o zákaze priblíženia, nakoľko matka návrh nepodala v čase trvania ohrozenia a tieto skutočnosti tak podľa udania matky nemal dostatočne preukázané, preto bolo vytyčené pojednávanie vo veci samej na 21. 7. 2011, kde súd rozhodne pravdepodobne po doplnení potrebného

dokazovania. Skutočnosti o domácom násilí vyššie popísané matkou otec popiera, matka tieto tvrdenia preukazuje znaleckým posudkom, ktorý súd pripúšťa len ako podporný dôkaz, nakoľko jeho vyhotovenie nebolo nariadené súdom, ďalej tým že už v roku 2009 v čase návštevy Slovenska bola konzultovať túto skutočnosť v občianskom združení Pomoc rodine v M. a dňa 28. 12. 2010 kontaktovala v D. Saoirse Womens refuge organizáciu pomoci týraným ženám, kde sa však napokon nedostavila. Z výpovede sestry matky maloletých detí bolo zistené, že matka pri telefonických kontaktoch vyjadrovala smútok, zúfalstvo, udávala, že nevie čo má robiť, že ju manžel psychicky vydiera, že ju bil škrtil, avšak osobne takéto konanie nevidela.

Z takto zisteného skutkového stavu nemal súd dostatočne preukázané skutočnosti o domácom násilí, ktorému mala byť matka v čase spolužitia s otcom detí vystavená, a už vôbec nebolo preukázané, že domáce násilie zo strany otca bolo páchané na maloletých deťoch. Súd však pri posúdení vyššie uvedených skutočností dospel k záveru, že existenciu domáceho násillia v danom prípade nemožno vylúčiť a preto skúmal, či bolo preukázané, že sa vykonali primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany detí po ich vrátení v zmysle čl. 11 ods.4 Nariadenia rady (ES) č. 2201/2003 z 27. 11. 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000, ktoré ako právo Európskej únie má prednosť pred Haagským Dohovorom, súd nemôže odmietnuť vrátiť dieťa podľa čl. 13 písm. b) Haagskeho Dohovoru, ak sa preukáže, že sa vykonali primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho vrátení. Súd preto konštatuje, že má povinnosť pri svojom rozhodnutí zohľadniť nielen text Dohovoru, ale tiež nariadenia Rady ES, tzv. „Brusel II bis“, ktorého vzťah k Dohovoru je komplementárny, t.j. v rámci európskej únie sa prednostne použije „Brusel II bis“, pre rovnaký okruh otázok, ktoré rieši aj Dohovor.

V danom prípade mal súd preukázané, že boli vykonané primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany detí po ich vrátení, jednak zo strany otca, ktorý v konaní preukázal uzavretie zmluvy o prenájme bytu pre matku a deti na adrese D. a zaviazal sa prenájmom uvedeného bytu platiť a zároveň prispievať na výživu detí a matky sumou 500 eur mesačne, k rukám matky od návratu detí do Írska až do právoplatného ukončenia konania o úprave výkonu rodičovských práv a povinností pred Írskymi Justičnými orgánmi. Za primerané opatrenia súd považuje i už prebiehajúce konanie polície, ktorá by mala zisťovať a

preverovať skutočnosti tvrdené matkou, ako aj prebiehajúce konanie príslušného súdu v D. o nariadení zákazu približovať sa, taktiež aj to, že voči matke nie je na území Írska vedené trestné konanie pre trestný čin rodičovského únosu. Matka tak už ochrany, prípadne výživy detí či nej samotnej, má možnosť obrátiť sa na príslušné organizácie ako napríklad vyššie uvedená Health Services Executive.

Súd považuje za potrebné uviesť, že najdôležitejšou zásadou, ktorou sa bez akejkoľvek pochybnosti riadi Dohovor a Nariadenie, je zásada rešpektovania najlepšieho záujmu dieťaťa (preambula Dohovoru a odôvodnenie č. 12 a 13, čl. 12, 15 a 23 Nariadenia, čl. 3 Dohovoru Organizácie Spojených národov opravách dieťaťa, čl. 24 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie). Pokiaľ ide o návrat dieťaťa do členského štátu jeho obvyklého pobytu je však zrejmé, že Dohovor aj Nariadenie sú založené na zásade, že najlepší záujem dieťaťa v prípade jeho neoprávneného premiestnenia alebo zadržania vyžaduje okrem jedinej výnimky spočívajúcej v určitých presne stanovených prípadoch uvedených v článkoch 13 a 20 Dohovoru (čl. 13 písm. b) Dohovoru v spojení s článkom 11 ods. 4 Nariadenia) vždy návrat dieťaťa. K uvedenému je treba uviesť ďalej to, že návrat dieťaťa do členského štátu jeho obvyklého pobytu neznamena nevyhnutne jeho návrat k opustenému rodičovi a jeho oddelenie od rodiča únoscu, keďže o týchto odlišných otázkach musí rozhodnúť príslušný súd do právomoci ktorého rozhodovanie o týchto otázkach prináleží, pričom zohľadní všetky emocionálne, psychologické a materiálne aspekty situácie a vo svojom rozhodnutí uprednostní najlepší záujem dieťaťa. Je preto ustanovenia Nariadenia a Dohovoru vykladať predovšetkým z hľadiska uvedených cieľov a zásad, keď ich základným cieľom bezpochyby nie je nepriznať žiaden praktický a právny dôsledok konaniu unášajúceho rodiča.

Takto vykonaným dokazovaním súd nezistil žiadne dôvody, pre ktoré by návrhu otca nemohol vyhovieť a preto nariadil návrat maloletých detí do krajiny ich obvyklého pobytu a pod jurisdikciu Írska, aby tak zabezpečil pôvodný stav pred neoprávneným premiestnením dieťaťa matkou dňa 6. 1. 2011.»

Krajský súd sa podľa § 219 ods. 2 OSP v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením uznesenia okresného súdu a na zdôraznenie jeho správnosti v sťažnosťou napadnutom uznesení poukázal na skutočnosť, že v konaní „neboli nezistené žiadne závažné skutočnosti

pre ktoré by návrat maloletých nemohol byť nariadený“. Po opätovnom vyhodnotení skutočností, ktoré boli okresným súdom v procese dokazovania zistené, krajský súd skonštatoval, že prvostupňový súd nemohol mať „dostatočne preukázané skutočnosti o domácom násilí, ktorému mala byť matka v čase spolužitia s otcom detí vystavená, a už vôbec nie, že domáce násilie zo strany otca bolo páchané na maloletých deťoch. Odvolací súd rovnako ako prvostupňový súd však pri posúdení vyššie uvedených skutočností dospel k záveru, že existenciu domáceho násillia v danom prípade nemožno vylúčiť a preto skúmal, či bolo preukázané, že sa vykonali primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany detí po ich vrátení v zmysle čl. 11 ods. 4 Nariadenia rady (ES) č. 2201/2003..., ktoré ako právo Európskej únie má prednosť pred Haagskym Dohovorom, súd nemôže odmietnuť vrátiť dieťa podľa čl. 13 písm. b) Haagskeho Dohovoru, ak sa preukáže, že sa vykonali primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho vrátení... v danom prípade mal súd prvého stupňa teda za preukázané, že boli vykonané primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany detí po ich vrátení, jednak zo strany otca, ktorý v konaní preukázal uzavretie zmluvy o prenájme bytu pre matku a deti na adrese D. a zaviazal sa prenájom uvedeného bytu platiť a zároveň prispievať na výživu detí a matky sumou 500,- eur mesačne, k rukám matky od návratu detí do Írska až do právoplatného ukončenia konania o úprave výkonu rodičovských práv a povinností pred Írskymi Justičnými orgánmi...

Na tomto mieste Krajský súd v Bratislave, ako súd odvolací, dáva obom rodičom maloletých detí do pozornosti, že Dohovor sa nesnaží riešiť problém o tom, kto má mať právo starostlivosti o dieťa. V tejto otázke zaujíma Dohovor implicitne stanovisko, že každý spor vo veci samej (pokiaľ sa jeho merita týka), t. j. o úprave rodičovských práv a povinností, sa má realizovať pred príslušným orgánom štátu, kde malo dieťa obvyklý pobyt pred tým, ako bolo neoprávnene premiestnené. Toto platí tak pre premiestnenie uskutočnené pred vydaním rozhodnutia o úprave rodičovských práv a povinností - v takom prípade bolo porušené právo starostlivosti vykonávané ex lege, tak aj pre premiestnenie, ktorým bolo porušené už existujúce rozhodnutie o úprave rodičovských práv a povinností.“.

K obsahu odvolania sťažovateľky v 1. rade a ňou formulovaným námietkam ďalej krajský súd uviedol:

„Pokiaľ ide o súdnoznalecký posudok, ktorý súd prvého stupňa vzal úvahy iba ako podporný dôkaz, odvolací súd poukazuje, že dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 O. s. p.). Zákon tu teda vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, ktorá vyplýva z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 Ústavy SR). Táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Právna úprava však neurčuje, ako má súd hodnotiť dôkazy z hľadiska ich pravdivosti; uvádza len, že súd hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, ktorá v občianskom súdnom konaní predstavuje zložitý myšlienkový postup. Výsledky hodnotenia dôkazov sú aj súčasťou odôvodnenia jeho rozsudku (v danom prípade uznesenia), lebo z ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p. vyplýva súdu povinnosť v odôvodnení rozhodnutia vysvetliť, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval. Súd prvého stupňa sa uvedenými zásadami hodnotenia dôkazov v kontexte súdnoznaleckého posudku riadil, keď uviedol, že zo zisteného skutkového stavu nemohol mať dostatočne preukázané skutočnosti o domácom násilí, ktorému mala byť matka v čase spolužitia s otcom detí vystavená, a už vôbec nie, že domáce násilie zo strany otca bolo páchané na maloletých deťoch. Poukázal však, že existenciu domáceho násillia v danom prípade nemožno vylúčiť. Preto pristúpil k skúmaniu, či bolo preukázané, že sa vykonali primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany detí po ich vrátení v zmysle čl. 11 ods. 4 Nariadenia rady (ES) č. 2201/2003... pre prípad, že by k takémuto násilliu dochádzalo stým, že ustálil vykonané primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany maloletých detí čo vyjadril i v samotnom výroku svojho uznesenia.“

Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu a odôvodnenia uznesenia okresného súdu, na ktoré nemožno nazerať izolovane a ktoré podľa judikatúry ústavného súdu tvoria jeden celok (II. ÚS 78/05), dospel k záveru, že napadnuté uznesenie je odôvodnené dostatočným spôsobom. Krajský súd (a pred ním okresný súd) rozsiahlo opísal skutkové zistenia prípadu, nadväzne na to zdôvodnil, ktoré zo skutočností považuje za preukázané a ktoré nie, a následne opísal úvahy, na ktorých založil

svoje rozhodnutie o návrate maloletých sťažovateľiek do krajiny ich obvyklého pobytu. Krajský súd osobitne zdôvodnil, prečo nebolo možné vyhovieť odvolacím námietkam sťažovateľky v 1. rade formulovaným v jej odvolaní, pričom rozsah jeho odpovedí na tieto námietky považuje ústavný súd z ústavného hľadiska za akceptovateľný. Krajský súd primerane vysvetlil zásady, ktoré aplikoval pri hodnotení dôkazov (vrátane znaleckého posudku predloženého sťažovateľkou v 1. rade) a ktoré vychádzajú z obsahu § 132 OSP.

Ústavný súd už v rámci svojej rozhodovacej činnosti judikoval (I. ÚS 67/06), že z princípu nezávislosti súdov podľa čl. 144 ods. 1 ústavy vyplýva tiež zásada voľného hodnotenia dôkazov. Pokiaľ všeobecné súdy uvedené ústavné garancie rešpektujú (teda najmä čl. 46 až čl. 50 ústavy), ústavný súd nie je oprávnený znovu „hodnotiť“ hodnotenia dôkazov všeobecnými súdmi, a to dokonca ani vtedy, keby sa s hodnotením sám nestotožňoval (II. ÚS 593/2011).

V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že znalecký posudok je iba jedným z dôkazných prostriedkov v občianskom súdnom konaní, pričom vo všeobecnosti jeho dôkazná hodnota je rovnaká ako dôkazná hodnota iných dôkazných prostriedkov. V občianskom súdnom konaní sa uplatňuje zásada voľného hodnotenia dôkazov, ktorá konajúcemu súdu ukladá hodnotiť poznatky získané z vykonaného dôkazného prostriedku samostatne, ale i vo vzájomnej súvislosti s poznatkami získanými z iných vykonaných dôkazných prostriedkov; pritom má starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo (§ 132 OSP). Ak teda všeobecné súdy hodnotili poznatky získané zo znaleckého posudku predloženého sťažovateľkou v 1. rade v súvislosti s inými poznatkami získanými v procese dokazovania, nemožno takému postupu z hľadiska rešpektovania zásady voľného hodnotenia dôkazov nič vyčítať (m. m. III. ÚS 322/08).

Okresný súd a rovnako tak aj krajský súd sa správne neobmedzil pri zisťovaní skutočného stavu veci iba na znalecký posudok predložený sťažovateľkou v 1. rade, ale rešpektujúc ustanovenie § 132 OSP vychádzal aj z iných dôkazných prostriedkov, ktoré všeobecné súdy v odôvodnení svojich rozhodnutí podrobne vymenovali a vyhodnotili a pri formovaní záverečného úsudku o predmete konania prihliadali na všetky relevantné skutočnosti. Hodnotenia dôkazov nevykazujú žiadne odchýlky od pravidiel logického

uvažovania, ktoré by vyústili do nezrozumiteľného alebo nejasného záveru. Analýzou rozhodnutia krajského súdu a jeho odôvodnenia dospel ústavný súd k záveru, že krajský súd sa zaoberal aj všetkými relevantnými námietkami sťažovateľiek formulovanými v ich odvolaniach.

Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva aj to, že pokiaľ konajúce všeobecné súdy pri svojom postupe a rozhodnutí vychádzali z aplikácie konkrétnej procesnoprávnej úpravy, nemožno to v zásade hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd.

Pokiaľ ide o ďalšiu námietku sťažovateľky, a síce že napadnutým uznesením nebol zohľadnený najlepší záujem maloletých sťažovateľiek, ktorý musí byť v zmysle čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa maloletých detí, ústavný súd dôvodnosť tejto námietky nezistil. Krajský súd rovnako ako okresný súd sledujúc najlepší záujem dieťaťa považoval vzhľadom na nie celkom vylúčenú možnosť domáceho násilia za potrebné, aby po návrate maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu predbežne upravil vyživovaciu povinnosť otca k sťažovateľkám (maloletým deťom, ako aj k ich matke), ako aj nariadil zabezpečenie ubytovania na konkrétnej adrese. V napadnutom uznesení tiež zrozumiteľne vyložil cieľ aplikovaných ustanovení Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí, ako aj čl. 10 a 11 Nariadenia rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (ďalej len „Nariadenie rady“), a to, že najlepším záujmom dieťaťa je v prípade neoprávneného premiestnenia dieťaťa do inej krajiny vždy jeho návrat do tejto krajiny obvyklého pobytu. V okolnostiach prípadu teda nemožno považovať napadnuté uznesenie za popierajúce obsah čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a z tohto dôvodu za arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06). Nesúhlas sťažovateľiek s obsahom uznesenia krajského súdu, ako aj s postupom krajského súdu v tomto konaní nie

je dôkazom o jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným.

Podľa názoru ústavného súdu teda krajský súd dospel k svojim záverom logickým a ústavne konformným výkladom relevantnej právnej úpravy nepopierajúcim jej účel a zmysel. V rámci meritórneho prerokovania predmetnej sťažnosti tak pri predbežnom prerokovaní nezistil žiadne skutočnosti signalizujúce možnosť zistenia porušenia základného práva sťažovateľiek na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľkami formulované argumenty nemajú žiadnu relevantnú súvislosť ani medzi namietaným postupom krajského súdu (a najmä jeho rozhodnutím) a základným právom na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a základným právom na prerokovanie vecí v prítomnosti účastníkov a na vyjadrenie sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. V tomto kontexte ani ústavný súd nezistil závažné porušenia procesno-právnych predpisov, ktoré by mohli dosahovať ústavnú relevanciu, a vzhľadom na uvedené okolnosti dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti namietaného porušenia označených základných práv.

2. K namietanému porušeniu práva na zohľadnenie záujmu dieťaťa podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, práva na ochranu a starostlivosť nevyhnutnú pre blaho dieťaťa podľa čl. 3 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa a práva dieťaťa formulovať vlastné názory a byť vypočuté podľa čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa a základného práva občanov slobodne vstúpiť na územie Slovenskej republiky a nebyť nútený opustiť vlasť podľa čl. 23 ods. 4 ústavy

Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

Podľa čl. 3 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, sa zaväzujú zabezpečiť dieťaťu takú ochranu a starostlivosť, aká je nevyhnutná

pre jeho blaho, pričom berú ohľad na práva a povinnosti jeho rodičov, zákonných zástupcov alebo iných jednotlivcov právne za neho zodpovedných, a robia pre to všetky potrebné zákonodarné a správne opatrenia.

Podľa čl. 12 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečujú dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo tieto názory slobodne vyjadrovať vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom dieťaťa musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni.

Podľa čl. 12 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa za tým účelom sa dieťaťu poskytuje najmä možnosť, aby sa vypočulo v každom súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho dotýka, a to buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu, pričom spôsob vypočutia musí byť v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva.

Podľa čl. 23 ods. 4 ústavy každý občan má právo na slobodný vstup na územie Slovenskej republiky. Občana nemožno nútiť, aby opustil vlasť a nemožno ho vyhostiť.

V súvislosti s namietaným porušením označených práv ústavný súd pripomína svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07, I. ÚS 150/09), ktorej súčasťou je aj právny názor, že všeobecný súd v zásade nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru (ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 23 ods. 4 ústavy a práva vyplývajúce z čl. 3 ods. 1 a 2 a čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa), ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy zaručené v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení týchto základných práv by bolo možné uvažovať v zásade len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

Ústavný súd ani nenachádza vecnú súvislosť medzi maloletými sťažovateľkami namietaným uznesením krajského súdu a ich právami podľa čl. 3 ods. 1 a 2 a čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa, keďže konajúci súd aplikoval relevantné právne predpisy podľa ich obsahu a vykladal ich v súlade so všeobecnými právnymi princípmi. K tomu ústavný súd poukazuje na právne názory vyslovené v predchádzajúcej časti odôvodnenia k obsahu pojmu „najlepší záujem dieťaťa“ a poznamenáva, že vzhľadom na účasť kolízneho opatrovníka v konaní zastupujúceho maloleté sťažovateľky nesignalizuje obsah napadnutého uznesenia a konanie, ktoré mu predchádzalo, žiadnu možnosť porušenia označených práv vyplývajúcich z označených ustanovení Dohovoru o právach dieťaťa.

K vecnému posúdeniu sťažovateľkami namietaného porušenia základného práva občanov slobodne vstúpiť na územie Slovenskej republiky a nebyť nútený opustiť vlasť podľa čl. 23 ods. 4 ústavy krajský súd v napadnutom uznesení poznamenal, že tento odvolací argument sťažovateľky v 1. rade neobstojí, keďže označený článok ústavy *„je prejavom trestnohmotno právnej a trestnoprocesno právnej úpravy, ktorá je premietnutá do základného zákona štátu a ktorá nadobúda aktuálnosť v súvislosti s Rímskym štatútom Medzinárodného trestného súdu a následnej ratifikácie Dohovoru týkajúceho sa extradície medzi členskými štátmi Európskej únie. Z uvedeného dôvodu, ktorý právnou úpravou nesúvisí s právnou úpravou navrátenia maloletého dieťaťa do krajiny jeho obvyklého pobytu, sa týmto odvolacím dôvodom odvolací súd bližšie nezaoberal.“*

Ústavný súd v súvislosti s porušením základného práva podľa čl. 23 ods. 4 ústavy konštatuje, že obsahom tohto ustanovenia je chrániť občanov pred vynucovaním trvalého opustenia vlasti bez možnosti návratu. Označený článok ústavy však na práva sťažovateľiek nedopadá, pretože napadnutým uznesením bol nariadený návrat maloletých sťažovateľiek do Írska ako krajiny ich obvyklého pobytu s cieľom odstrániť následky ich neoprávneného premiestnenia na územie Slovenskej republiky, nie však na účely trvalého opustenia vlasti. Napadnuté uznesenie nebráni tomu, aby boli maloleté sťažovateľky v budúcnosti opätovne premiestnené na územie Slovenskej republiky so súhlasom oboch rodičov alebo na základe rozhodnutia vydaného vo veci úpravy rodičovských práv a povinností príslušným orgánom štátu, kde mali deti obvyklý pobyt. V zmysle čl. 10 písm. b) Nariadenia rady totiž pre prípad

únosu maloletých detí je pre rozhodovanie v prípadoch rodičovských práv a povinností daná právomoc súdu toho členského štátu, v ktorom malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred svojím neoprávneným premiestnením alebo zadržaním. Navyše, z vykonaného dokazovania pred všeobecnými súdmi vyplýva, že maloletým sťažovateľkám bol nariadený návrat do Írska, ktorého sú súčasne štátnymi príslušníkmi, a aj v tomto kontexte sa javí argumentácia sťažovateľiek vo vzťahu k čl. 23 ods. 4 ústavy spočívajúca v tom, že ako štátne občianky Slovenskej republiky sú napadnutým uznesením nútené k opusteniu územia Slovenskej republiky, ako neopodstatnená.

Za daných okolností teda neprichádza do úvahy vyslovenie porušenia sťažovateľkami označených práv, a preto ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti dospel k záveru o jej zjavnej neopodstatnenosti a sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na uvedené stratilo rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľiek v danej veci opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. júna 2012